

Mercosur-deal minder bedreigend dan gedacht

Van de vers beklonken Mercosur-deal kregen rundveehouders kippenvel op de armen. Volgens landbouworganisaties zou Europa door de deal overspoeld worden met goedkopere en minder duurzame voedingsproducten. Maar is dat wel zo? Veeteelt bekijkt hoe groot de impact is voor de rundveesector.

TEKST JUSTINE POPPE

Na 25 jaar onderhandelen sloot Europa op 6 december 2024 met het Mercosur-akkoord haar grootste vrijhandelsakkoord ooit. Het Mercosur-akkoord moet handel vergemakkelijken tussen de Europese lidstaten en de Latijns-Amerikaanse landen die zijn aangesloten bij de douane-unie Mercosur: Brazilië, Argentinië, Paraguay, Uruguay en Bolivia. Importheffingen op goederen en administratieve procedures om handel te voeren vallen daarmee weg of worden lager of makkelijker.

Volgens Klaas Johan Osinga, strategisch beleidsspecialist bij LTO Nederland, wordt dit pact gesloten in geopolitiek moeilijke tijden. 'Denk daarbij aan de komst van Trump met zijn "America First" of de spanningen met China en de oorlog in Oekraïne', zegt hij. 'Europa moet alle zeilen bijzetten om internationaal relevant te blijven. Haar economisch gewicht in de wereld neemt namelijk af.'

'Cars for cows'-akkoord

Giel Boey, internationaal adviseur bij Boerenbond, zegt daarover: 'Europa zoekt met dit pact bondgenoten en wil een extra markt creëren voor industrie. Europa tracht zo ook kritieke minerale grondstoffen veilig te stellen, ten koste van gevoelige landbouwsectoren.' Denk daarbij aan nikkel, koper, aluminium, germanium en gallium, die nodig zijn voor de energie- en digitale transitie. China beschikt over grote hoeveelheden van deze grondstoffen, maar deelt deze niet langer meer met het Westen. Voor de industrie betekent dit akkoord een stap vooruit. Maar landbouworganisaties zijn er niet over te spreken. Zij noemen het ook wel het 'Cars for cows'-akkoord'. Europa mag auto's exporteren naar Zuid-Amerika in ruil voor de import van rundvlees. Met andere woorden: de Europese landbouwer betaalt de prijs. Vooral de suiker-, pluimvee- en rundvleessector zouden slagen krijgen.

Om dat te staven haalt Boey cijfers aan van het JRC, het onderzoekscentrum van de Europese Commissie. 'De handelsbalans van de Europese agrovoedingssector zou door het akkoord met 1 miljard euro verslechteren, waarvan 430 miljoen euro voor rundvlees. Mercosur-landen zijn al concurrentieel op onze markt en zullen nog meer en goedkopere markttoegang krijgen. Tegelijkertijd worden onze boeren en consumenten bedrogen met minder duurzame producten.'

Zo zijn de normen op het gebied van onder meer traceerbaarheid, voedselveiligheid, biodiversiteit en dierenwelzijn in de Zuid-Amerikaanse landen van een heel andere orde. Gewasbeschermingsmiddelen en hormonen die

hier al jaren verboden zijn, worden daar nog steeds gebruikt. 'Er zit geen enkele voorwaarde in het akkoord dat de Europese standaarden afdwingt. Enkel het eindproduct wordt bekeken, niet het productieproces', aldus Boey.

Ook de CO₂-voetafdruk van een Zuid-Amerikaanse steak is volgens landbouworganisatie Boerenbond dubbel zo hoog. Zo bedraagt de koolstofvoetafdruk van een Belgische steak 21 kilo CO₂-equivalenten, maar die van een Braziliaanse steak 45 kg CO₂-equivalenten.

In die optiek is de Mercosur-deal tegenstrijdig met de Europese duurzaamheidsambities. Het is een van de redenen waarom Poolse en Franse boeren dit najaar gingen staken. 'Om boeren te beschermen kunnen er vrijwaringsclausules ingeschakeld worden op hoeveelheid en tarieven', vervolgt Boey. 'Maar dat vraagt politiek kapitaal, tijd en inzicht. Er is dus geen enkele garantie.'

Nog steeds quotum voor rundvlees

Jan Leyten, landbouweconoom bij KBC, wil de zogenoemde bedreiging van de deal, specifiek voor Belgisch rundvlees, niet overdrijven. 'Er blijft een quotum voor rundvlees en de importtarieven gaan niet helemaal weg.' Een Europese factsheet over het akkoord bevestigt deze stelling. Zo voorziet het akkoord een quotum van 99.000 ton rundvlees dat tegen een lager tarief van 7,5 procent mag worden geïmporteerd. Zo'n 55 procent daarvan is vers of gekoeld vlees en 45 procent bevroren vlees van een lagere waarde. Geïmporteerd vlees boven dit quotum krijgt te maken met hogere tarieven. Dit quotum-volume is volgens de factsheet minder dan de helft van de huidige import vanuit de Mercosur-landen, die in 2023 zo'n 196.000 ton bedroeg.

Met deze cijfers ziet Leyten dat de impact van het akkoord specifiek voor de rundvleessector meevalt. 'Met dit akkoord zal er op termijn wellicht wat meer Zuid-Amerikaans rundvlees naar Europa komen, maar Europa is België niet', zegt hij. 'De impact van dit akkoord zal voor elk Europees land anders zijn.'

Zo importeert Duitsland van oudsher al relatief veel Zuid-Amerikaans rundvlees. België daarentegen heeft weinig behoefte aan buitenlands rundvlees. 'Het Zuid-Amerikaanse rundvlees is niet het type vlees dat de Belgische consument wil', verklaart de landbouweconoom. 'Het is vetter, rijper vlees en komt vooral diepgevroren Europa binnen. De Belg grijpt graag naar het verse, magere, lichtgekleurde vlees.' Over het Mercosur-akkoord hoeven veehouders van Belgisch witblauw zich volgens hem geen zorgen te maken. Leyten ziet wel andere be-

Mercosur-akkoord **nog niet helemaal rond**

Voordat de Mercosur-deal van kracht wordt, moet die eerst nog goedgekeurd worden door de lidstaten en het Europees Parlement. 'De Europese Commissie heeft jarenlang onderhandeld over het Mercosur-pakket in naam van de lidstaten', legt beleidsspecialist Klaas Johan Osinga van LTO Nederland uit. 'Recent werd dat pakket beklonken en dat moet nu gejuridiseerd en vertaald worden.

Ik schat dat dit zo'n zes maanden zal duren. Daarna wordt het voorgelegd aan de lidstaten via de Raad en het Parlement. Zoiets als: dit is de tekst en zet jullie handtekening eronder.' Het blijft afwachten of het akkoord effectief van kracht zal gaan. 'Als minimaal vier lidstaten met minimaal 35 procent van de Europese bevolking tegen het akkoord zijn, gaat er een streep door', weet Osinga.

Polen en Frankrijk hebben zich al tegen het akkoord uitgesproken. Oostenrijk is op dit moment tegen, maar er komen verkiezingen aan. Duitsland is grote voorvechter en Italië is verdeeld. België lijkt zich van stemming te willen onthouden en Nederland beraadt zich, in afwachting van een studie door Wageningen Universiteit. Die moet de gevolgen van het akkoord in kaart brengen.

Productie Mercosur-landen jaarlijks **14 miljoen ton rundvlees**

Volgens een Europese factsheet gaat de goedkeuring van de deal niet zorgen voor toename van Zuid-Amerikaans rundvlees. In 2021 produceerden de Mercosur-landen zo'n 13,8 miljoen ton rundvlees, waarvan

Brazilië 9,8 miljoen ton, Argentinië circa 3 miljoen ton, Uruguay 0,6 miljoen ton en Paraguay 0,5 miljoen ton rundvlees. De export naar Europa is daar slechts een fractie van. Het quotum van 99.000 ton rund-

vlees – dat aangeeft hoeveel er maximaal tegen een lager tarief Europa binnen mag komen – vertegenwoordigt in de overeenkomst circa 0,7 procent van de totale Mercosur-productie.

dreigingen. 'De vleesconsumptie daalt al dertig jaar. Dat heeft meer impact op de prijszetting dan het Mercosur-akkoord.'

Toch was de rendabiliteit van vleesvee afgelopen jaar hoger dan normaal. 'De consumentenvraag naar vlees daalde, maar de productie van rundvlees in België daalde nog harder door de vele stoppers. Dat werkt prijsverhogend', aldus Leyten.

Zuivelsector is voorstander

Dat een akkoord niet altijd zwart-wit is, weet ook Klaas Johan Osinga van LTO Nederland. 'Europa importeert veel soja uit Zuid-Amerika. Sojaschroot is belangrijk voor de intensieve veehouderijsectoren', geeft hij aan. 'Door het akkoord worden mogelijke exportbelastingen voor Zuid-Amerikaanse soja weg-

genomen.' Volgens een Europese tekst kan dat voordelig zijn voor de prijs van sojaschroot.

Anders dan de rundveevleessector juicht de zuivelsector de deal toe. Door de vrijhandel vallen de huidige hoge tarieven van 28 of 18 procent voor bepaalde zuivelvolumes helemaal weg. Die volumes omvatten 30.000 ton kaas, 10.000 ton melkpoeder en 5.000 ton babymelkpoeder. Dat biedt kansen voor export. 'Momenteel staat geen enkel Mercosur-land in de top twintig van niet-EU-bestemmingen voor Belgische zuivel', stelt Lien Callewaert, directeur van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ). 'Daarnaast zullen zuivelproducten met een geografische aanduiding beschermd worden tegen imitatie.' Dat ruikt naar kansen voor de Belgische Herve-kaas en de Franse Comté-kaas. |

Het vleesveeras nelore in Brazilië, het grootste rundvleesproducerende land van de Mercosur-landen

